

AVLSPLAN FOR KALDBLODS TRAVER

Stiftelsen
NORSK HESTESENTER
Starum
2850 Lena

*Fastsatt av styret i Norsk Hestesenter 20.april 2005,
revidert 4.juli 2006 og 2.juli 2008*

Innhold

1 Innledning	4
2 Rammebetingelser for avlsarbeid på hest i Norge	4
2.1 Hesteholdets omfang og brukere av hest	5
2.2 Avlsdyrbestand og avlsstruktur	6
2.3 Økonomiske rammebetingelser for avlsarbeidet	7
2.4 Faglig utvikling og samarbeid	8
3 Generell avlsmålsetting på hest	8
4 Avlsmålsetning for kaldblods traver	10
4.1 Historien om norsk traveravl	10
4.2 Overordnet avlsmålsetning for traverrasene	11
5 Avlsmålet for kaldblodstraveren	11
5.1 Rasebeskrivelse av kaldblods traveren	11
5.2 Egenskaper som vektlegges for å nå avlsmålet	12
6 Utvalg av kaldblodshingster – kåring	13
6.1 Kåringsbestemmelser	13
6.2 Individbedømmelse - kåring	14
6.3 Bruk av hingst i KS (Kunstig semin)	15
6.4 Bruk av egen ukåra hingst på egne hopper	16
6.5 Fornyng av kåring og avkåring	16
6.6 Bruk av sæd fra død hingst	16
6.7 Bruk av fersk og/eller frossen importert sæd	16
6.8 Bruk av embryo	16
7 Avlsregulerende tiltak	17
7.1 For å kunne virke i svensk og norsk traveravl må	17
7.2 Kåret hingst skal brukes i henhold til	17
8 Avlsstimulerende tiltak	17
8.1 Avlsstimulerende tiltak i regi av DNT	17
8.2 Avlsstimulerende tiltak i regi av STC og DNT	18
8.3 Avlsstimulerende tiltak i regi av Norsk Hestesenter	18
8.4 Rangering av hopper	18
9 Avlsfaglig og sportslig samarbeid på internasjonalt nivå	19
9.1 DNTs forpliktende samarbeid med andre land	19
10 Oppfølging av avlsplanen	19
10.1 Revisjon	19
10.2 Frist	19
10.3 Representasjon i avlsrådet	20
11 Instruks for kåringsnemnd og - dommere	20
11.1 Generell instruks	20
11.2 Kåringsdommere	20
11.3 Utdanning og autorisasjon	20
12 Klagebehandling av kåringsavgjørelser	20
12.1 Klagerett	20
12.2 Klagebehandling	20
13 Tiltak som ønskes gjennomført	20
13.1 Forskning	20
13.2 Premie/tilskudd	21
Vedlegg 1 Godkjente avlsorganisasjoner	21
Vedlegg 2 Gjeldende forskrifter i Norge og Sverige	22
Vedlegg 3 Regler for offisielle hesteutstillinger i Norge	23
Vedlegg 4 Instruks for bruk av kårede hingster til traveravl	27

Vedlegg 5 Registreringsreglement for norsk travsport.....	28
Vedlegg 6 Regler for utbetaling av oppdretterpremier i Norge.....	39
Vedlegg 7A Mandat klagenemnd (Norge)	40
Vedlegg 7b mandat besvårsnemnd (sverige)	41
Vedlegg 8 Norsksvensk kaldblodsavtale	42
Vedlegg 9 Instruks for avlsrådet	46

Revisjonsoversikt

Endrings-tidspunkt	Endring
Avlsplanen ble revidert i styret ved Norsk Hestesenter 4.juli 2006.	Nytt Pkt. 5.1 Rasebeskrivelse
2.juli 2008	Endring i ordlyd i flg. punkter: 6.2.2 og 6.2.2.1

1 INNLEDNING

Avlsarbeidet med hest er i Norge basert på sterke tradisjoner. Interesserte oppdrettere, statskonsulenttjenesten, kåringsnemnder etc., har i tillegg til våre tradisjonelle avlstiltak som hesteavlsetter, hesteavslag og utstillingsvesenet, lagt grunnlaget for dagens kvalitet på hest i Norge. I de senere tiår har prestasjoner og konkurranseresultater fått økt betydning. Dette bidrar til at grunnlaget for å drive avl av hest er noe forandret.

Norsk Hestesenter er ansvarlig for å utarbeide avlsplaner for alle hesteraser/typer som det drives organisert avl med i Norge.

Ved siden av å være retningsgivende for hvordan avlen skal drives i framtida, skal avlsplanene gi grunnlaget for utvalg av avlsdyr, være retningslinjer for kåringsnemnd/dommere, være et juridisk dokument ved klagesaker og være retningsgivende for tildeling av økonomisk støtte til avlsarbeidet.

Avlsplanene har hatt utgangspunkt i et spørreskjema om avlsmål, avlstiltak og avlsplaner som ble sendt alle avlsorganisasjonene. Disse ble bearbeidet, og momenter fra spørreskjemaene ble diskutert nærmere sammen med representanter for de aktuelle avlsorganisasjonene. På basis av dette har så de enkelte planene blitt utarbeidet. Avlsplanene skal være et ledd i det videre arbeidet med en nasjonal avlsplan for hest.

Gruppen som har arbeidet med avlsplanene er: Leder av avlsrådet ved Norsk Hestesenter, Prof. Odd Vangen, avlsleder ved Norsk Hestesenter, Tore Kvam og prosjektleder Nina Valberg Nordrum. Turid Helfjord, Live Ulven og Solveig Wisløff ved Norsk Hestesenter har i tillegg gitt verdifulle bidrag, og mange verdifulle bidrag er også mottatt fra avlsorganisasjonene. Det Norske Travselsskap har sjøl hatt ansvaret for utarbeidelsen av avlsplanene for de to traverrasene. Dette arbeidet har foregått i samarbeid med forskningsmiljøene ved Norges Veterinærhøgskole og Norges Landbrukshøgskole. Sluttbearbeiding har avlsutvalget i Det Norske Travselsskap stått for basert på høringsuttalelser fra bl.a. forbund og lag. Avlsplanene skal være operative f.o.m. avlssesongen 1995. Før endelig godkjenning, har planen vært ute til høring i de enkelte organisasjonene. Det er et ønske at den endelige avlsplan blir et aktivt brukt hjelpemiddel i avlsarbeidet med hest i Norge.

2 RAMMEBETINGELSER FOR AVLSARBEID PÅ HEST I NORGE

Hovedformålet med avlsarbeidet er å oppnå genetisk framgang for de ulike egenskapene i forhold til intensjonene, slik de er nedfelt i avlsmålet. En viktig del i avlsplanarbeidet vil være å vurdere de ulike rammer eller begrensninger som foreligger. Rammene kan være av både ekstern og intern karakter. Med eksterne forhold menes f.eks. nasjonale og internasjonale politiske forhold, bioteknikker og kvalitetskrav. De rammevilkår som næringa sjøl setter for avlsarbeidet vil preges av de ytre forholdene, men er også styrt av næringas egne målsetninger, dyrestruktur, regelverk for avlsdyr, næringspolitiske disposisjoner og ikke minst den økonomiske evne næringa til enhver tid har. Dyrearten vil også ha sine særegne biologiske betingninger som f.eks. fruktbarhet, som setter grenser for effektiviteten i

avlsarbeidet. Det vil derfor være nødvendig å vurdere mulige avlsmessige tiltak og deres sannsynlige effekt, opp mot de begrensninger som eksisterer.

2.1 Hesteholdets omfang og brukere av hest

Hestetallet i Norge ligger i dag opp mot 50 000 hester totalt, og årlig bedekkes det rundt 5000 hopper. Rasefordeling viser at dølehest og kaldblodstraver utgjør ca. 30% av hestene, varmbloodstraver 20%, fjordhest 11% og ridehester og ponnier ca.20%. I tabell 1 nedenfor er det vist en oversikt over registrerte hester i ulike grupper pr. 31.12.2000 (Norsk Hestesenter). Antall registrerte hester vil være mindre enn det faktiske antallet, da mye hest ikke tilhører noen definert brukergruppe, eller ikke er registrerte i sin gruppe.

Tabell 1 Antall registrerte hester i ulike grupper (Norsk Hestesenter 31.12.2000)

Brukergruppe	Ant. reg. hester	% 1990	% 1998	% 2000
Det Norske Travselsskap	22000	52,0	43,5	45,0
Fjordhest	5500	16,9	12,9	11,2
Islandshest	5000	8,4	11,7	10,2
Ponnier	4500	4,2	7,1	9,2
Norsk varmbloods ridehest	4000	6,5	9,4	8,2
Dølehest	3000	5,6	7,1	6,1
Nordlands/Lyngshest	2300	3,7	5,7	4,7
Fullblodshester xx	2100	1,7	1,4	4,3
Fullblodsaraber ox	650	1,1	1,5	1,3

I dag brukes hesten først og fremst til sport og fritidsaktivitet, og behovet for hest i landbruket er minimalisert de siste tiår. Kun ca. 7% av driftsenhetene i jordbruket har hest, og disse bruksenhetene brukte hesten ca. 30 timer pr. år i jordbruket og ca 20 timer pr. år i skogbruket. I skogbruket det vært en økende interesse for bruk av hest, særlig i tynning og transport over kortere distanser.

Det foregår totalisatorløp ved 11 travbaner og en galoppbane i Norge. Travsporten er den største hestesportsgreina. Totalisatorspill ble innført i 1928 og var hovedårsaken til den sterke utviklinga i traveravlen. I år 2000 ble det i Norge spilt på hest for 2,5 milliarder kroner.

Ca. 5000 travere og 400 galopphester deltar i totalisatorløp hvert år.

Interessen for ridesporten har vært sterkt økende de siste tiår. Konkurranseridningen omfatter de fire grenene sprang, dressur, feltritt, voltige og distanseritt.

Konkurranseskjoring er relativt nytt i Norge.

Sporten er organisert i Norges Rytterforbund som har 22 000 medlemmer fordelt på ca. 270 klubber. Ca. 6500 hester er registrert i konkurransesammenheng (kretsnivå og høyere). Ponnirasene dekker behovet for en mindre hest til barn.

Flere av raseorganisasjonene arrangerer egne konkurranser innenfor ridning og kjøring.

2.2 Avlsdyrbestand og avlsstruktur

Antall avlsdyr i populasjonen vil sette begrensninger for avlsframgangen. Seleksjonsintensiteten (utvalgsintensiteten) og sikkerheten i utvalget vil bli mindre i små populasjoner, og føre til redusert avlsframgang. I små populasjoner må en dessuten ofte sette begrensninger på avlsarbeidet i form av mottiltak ovenfor en innavlsøkning. I avlsprogram der nyere teknikker innen avlsverdberegning blir tatt i bruk, vil det også være nødvendig å forholde seg til innavl.

Som det går fram av tabell 2 nedenfor, er det stor variasjon i antall avlsdyr innen de enkelte hestepopulasjonene i Norge. Ofte er avlsdyra også geografisk spredt ut over store avstander, noe som vanskeliggjør avlsarbeidet. Strukturen i hesteavlen, med mange små enheter, bidrar til liten investeringsevne både mht. tekniske og arbeidsmessige avlstiltak. Det betyr at eventuelle tiltak som man ønsker å beholde eller innføre må være økonomisk lette å bære og arbeidsmessig lite krevende for at man kan forvente stor oppslutning.

Tabell 2 Avlsdyrbestand av alle norske hesteraser i 2000 (Antall avlshingster og avlshopper)

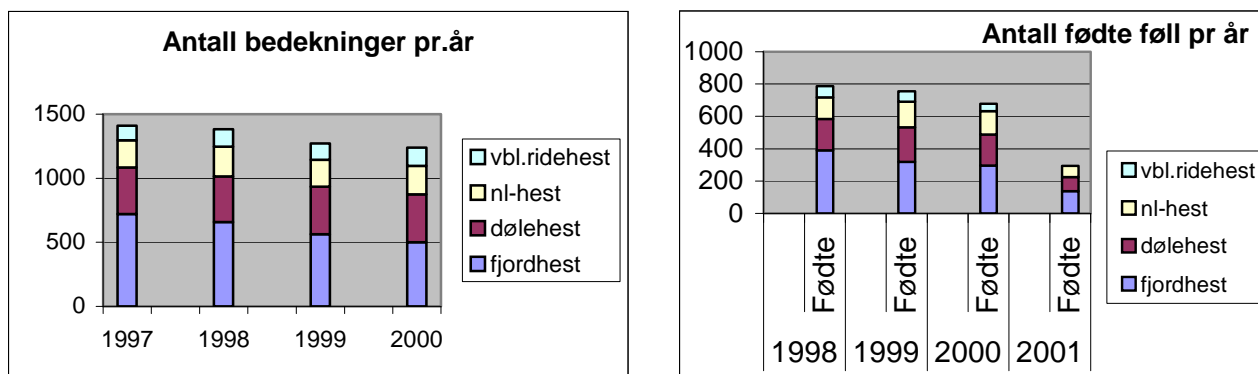
Dette er antall aktive avlsdyr registrert i avlsorganisasjonene. I tillegg finnes det et stort antall brukshester.

Rase	2000	
	Hingster	Hopper
Dølehest	33	373
Fjordhest	49	500
Nordlands-/Lyngshest	42	225
Varmblods ridehest	34	150
Fullblods araber	45	53
Shagya	5	17
Islandshest	23	273
Lipizzaner	2	4
Ponnier		
• <i>Sportspanni</i>	23	34
• <i>Connemara</i>	7	4
• <i>New Forest</i>	24	13
• <i>Welsh</i>	43	41
• <i>Dartmoor</i>	8	9
• <i>Exmoor</i>	1	0
• <i>Godtlandsruss</i>	8	4
• <i>Shetland</i>	115	259
Kaldblods traver	99	1813
Varmblods traver	141	1339
Engelsk fullblod	10	101
Andre	10	20

De nasjonale eller særnorske rasene har begrensninger i avlsarbeidet ved at de i liten utstrekning kan importere nytt avlsmateriale utenfor Norge. For disse rasene har Norsk Hestesenter et særlig forvaltningsansvar når det gjelder å ivareta den levende kulturarv som disse rasene representerer. Norge har et særlig ansvar for å ta vare på, avle og utvikle disse rasene. Dette forutsetter at avlsarbeidet gjennomføres på en forsvarlig måte. Raser med internasjonal tilknytning, har gjerne et samarbeid med sin moderorganisasjon. Der ligger det ofte klare direktiver og forpliktelser for avlsarbeidet som den enkelte raseforening må forholde seg til. Det gjelder både stambokføring, identifisering, avlsteknikker (kunstig sædooverføring, nyere fruktbarhetsteknikker etc.).

I henhold til "[Forskrift om godkjente \(reinavla/registrerte\) dyr av hestefamilien](#)" §4 med vedlegg 1 kreves det offisiell godkjenning av avslag eller organisasjoner som fører eller oppretter dyreregister (stambøker). Landbrukstilsynet har godkjent de avslag og organisasjoner nevnt i [vedlegg 1](#).

Tabell 3 Antall bedekninger og antall fødte føll pr. år for de rasene Norsk Hestesenter fører stambok for (Det er en stor grad av underrapportering, spesielt for de senere år)

2.3 Økonomiske rammebetingelser for avlsarbeidet

Norsk Hestesenter (NHS) er ansvarlig for utvikling og gjennomføring av hesteavlen i Norge. NHS er en stiftelse, som eies og drives av næringsas ulike lag og foreninger (17 stk. i 2000).

NHS har avlsleder, som er den administrative leder for hesteavlen i Norge, og avlsråd med ansvar for å arbeide for å fremme kvalitet og utvikling på hesten i Norge, og dessuten arbeide for å fremme norsk avl. Avlsrådet er et rådgivende organ i faglige saker for styret i Norsk Hestesenter. Styret kan gi avlsrådet delegert myndighet til selvstendige avgjørelser i spesielle saker.

Norsk Hestesenter står ansvarlig for samtlige hingsteutstillinger som arrangeres i landet. Offentlig regulering av hesteavlen har lange tradisjoner i Norge. Allerede i 1696 ble en viss form for tvungen kåring av hingster forsøkt innført av stattholder Gyldenløve, uten at det ble en realitet. De første utstillingsreglene kom i 1869 og fastlegger "dødehestens type". Revisjonen av reglene i 1874 slår fast at denne type skal fremmes reinavla, -utstillingsdyra skal følgelig være av "ublandet norsk herkomst". Hanndyrloven vedtatt av Stortinget i 1873 ga etter revideringen i 1919

herredstyrene fullmakt til å forby bl.a. hingster sluppet i fellesbeiter, hvis dyret på forhånd ikke var godkjent som avlsdyr. I 1939 vedtok Stortinget den første Lov om kåring av avlshingster. Denne loven og de regler departementet ga ihht. loven ble satt i verk fra 1.1.1941. Kåringsloven har vært gjeldende inntil den ble erstattet av Lov om husdyravl av 4.desember 1992 med Forskrift om godkjente (reinavla) dyr av hestefamilien som ble gjeldende f.o.m. 1.7.1994 og erstattet av Forskrift om godkjente (reinavla/registrerte) dyr av hestefamilien av 15.06.2001. I denne forskriften fastslås at krav til kåring gjelder for alle hingster og avlsretninger i Norge.

Norsk Hestesenter er videre med på å arrangere hoppeutstillinger og unghestskuer. Dette er avlstiltak med stor tradisjonell og kulturell betydning mange steder i landet. Norsk Hesteavlssenter er en annen verdifull tradisjon i norsk hesteavl, og en del av virksomheten til Norsk Hestesenter siden 1988. Ordningen var tidligere tilknyttet Statskonsulenttjenesten. Pr. 2000 angår virksomheten de norske rasene, i hovedsak døl og nordlands/lyngshest. (Se avlsplanene for disse rasene)

Den økonomiske rammen for hesteavlen har i de senere år ligget på i overkant av 5 mill. kr. I dette beløpet inngår drift av avlsadministrasjonen med avlsleder, fagkonsulent og kontor-sekretær/stambokfører, statsutstillingene og hesteavlssetrene. Rammebevilgningen til avlstiltak fra Norsk Hestesenter direkte til avlsorganisasjonene er for 2001 på totalt 900 000 kroner.

2.4 Faglig utvikling og samarbeid

Norsk Hestesenter skal være avlsfaglig senter med kompetanse innen anvendt hesteavl, samt spille en sentral rolle i håndtering og koordinering av data til avlsarbeidet. Det legges vekt på et nært samarbeid med de aktuelle fagmiljøene innen husdyrfag og veterinærmedisin. Dette medfører gjensidig nytte og stimulans i framtidig arbeid. Videre er evaluering og oppfølging av avlsplanen en kontinuerlig prosess der nyere forskningsresultat og praktisk erfaring av betydning legges til grunn. God kontakt og samarbeid med de enkelte avls- og brukerorganisasjoner innen hestesporten er viktig for en best mulig oppfølging av avlsarbeidet, og ved diskusjon om framtidig avlsretning/strategi. Norsk Hestesenter ser det dessuten som viktig å øke det avlsfaglige kunnskapsnivået både ute i organisasjonene og blant aktørene i det sentrale avlsarbeidet (dommere etc.) gjennom informasjon, møtevirksomhet og kurs.

3 GENERELL AVLSMÅLSETTING PÅ HEST

Som ansvarlig for all nasjonal avl av hest i Norge, skal Norsk Hestesenter medvirke til å avle en hest som tjener framtidige hesteeiere og brukere av hest på en best mulig måte, og som totalt sett vil være til nytte for samfunnet. Utarbeiding og etablering av avlsplaner for alle norske hesteraser er nødvendig for å nå denne målsettingen. Norsk Hestesenter ser det videre som viktig å initiere norsk avl på områder der det importeres mye hest i dag.

Hesten har i dag fått mange nye oppgaver, og dekker nye behov innen sport, rekreasjon og terapi. I større grad enn tidligere rettes hesteavlen mer opp mot bruksoppgaver. Et viktig ledd i avlsplanene vil derfor være å måle egenskaper så nær opp til dyras bruksområde som mulig. For mange raser vil imidlertid en for ensidig

vektlegging på bruksegenskaper og prestasjoner kunne gå på bekostning av ønsket om å bevare typepreget og helheten til rasen. For disse rasene vil helhet og typepreg være det overordna.

Etablering av avlsplaner gir i større grad mulighet til å styre avlen, slik at også de langsiktige avlsinteressene blir ivaretatt. Dette er interesser knytta til helse, lynne og håndterbarhet, holdbarhet og fruktbarhet, samt ønsket om å unngå problemer ned innavl. Å inkludere disse egenskapene i avlsmålet vil kunne redusere hastigheten på avlsframgangen på kort sikt. Over tid synes det allikevel å være en riktig strategi å ta ansvar også for dette. En slik avlsstrategi vil i tillegg være et riktig ståsted i forhold til en framtidig etisk debatt, og tjene de framtidige hesteeierne gjennom reduserte veterinær- og utrangeringskostnader.

Et viktig moment i avlsplanene vil være å imøtekomme det langsiktige forvaltningsansvaret Norsk Hestesenter og de enkelte raseorganisasjoner har påtatt seg. For de nasjonale rasene går dette i hovedsak ut på å holde innavlen i populasjonen under kontroll.

De nasjonale rasene omfatter små populasjoner med begrensa mulighet for import av nytt avlsmateriale. Rasene har stor betydning i en kulturell sammenheng, og i det framtidige avlsarbeidet vil det være viktig å sikre levedyktigheten til disse populasjonene gjennom et strukturert og regulert avlsarbeid. Raser med internasjonal tilknytning har en større mulighet for import av nytt avlsmateriale. For disse rasene går forvaltningsansvaret ut på å fremme avlen av norsk hest, og å tilby hest til de ulike grener i hestesporten. Import av hest til Norge er for enkelte raser betydelig både som sports- og fritidshest. Behovet for bl.a. varmbloods ridehest dekkes ikke av norsk avl i dag. En viktig målsetting er derfor å øke tallet på norskoppdretta hest av internasjonal kvalitet.

Målsettingen med avlsarbeidet for de nasjonale og internasjonale rasene blir følgelig noe ulik. For de nasjonale rasene vil et langsiktig forvaltningsansvar for rasen være viktig. Men også disse rasene skal konkurrere med importerte hester på en rekke bruksområder innen hestesporten. De internasjonale hesterasene kan i større grad ta mål av seg å avle en hest som er internasjonalt konkurransedyktig. Avl av hest på et internasjonalt nivå vil gi muligheter for eksport. Avlsframgangen vil i stor grad være avhengig av de rammebetingelser som gis (f.eks. styring av importert avlsmateriale og importert sæd).

Betydningen av å gjennomføre et avlsarbeid der alle arbeider mot samme mål og sikrer framgang for egenskaper i avlsmålet, synes selvfølgelig. Avlsarbeidet vil komme hele næringa til gode. Det er derfor viktig at det gis mulighet for å drive et seriøst avlsarbeid og at rammevilkårene ligger til rette. Avlsplanene skal medvirke til et systematisert og strukturert avlsarbeid.

Avlsplanene for de ulike rasene er lagt opp etter samme mal med en hoveddel og en vedleggsdel. På den måten er de godt gjenkjennelig også mellom raser. Planene skal være gjenstand for kontinuerlig vurdering og oppfølging, slik at de kan endres når situasjonen krever det.

4 AVLSMÅLSETNING FOR KALDBLODS TRAVER

4.1 *Historien om norsk traveravl*

Den spede begynnelse på en retningsgivende avl på kaldblodstraveren startet i 1850-åra. Staten engasjerte seg sterkt for å få gjennomført en planmessig avl av en ren norsk hest. Den svenske veterinæren og vitenskapsmannen Johan Lindequist ble i 1854 tilsatt som statsagronom og i 1857 beskikket som "bestyrer av statens foranstaltninger til hesteavlens fremme", og regnes som den første statskonsulenten for hesteavl. I 1849 ble hingsten Veikle Balder født på Dovre (med fullblodshingsten Odin i 4.ledd). Veikle Balder er essensen i dagens kaldblodstraver og finnes opptil flere ganger i stammen til samtlige individer i Norge.

I 1872 ble det besluttet å opprette to klasser ved utstillingene. Klasse "A" for "Sværrere brugs og kjøreheste" og klasse "B" for "Lettere kjøre og rideheste". Denne beslutning var nok en medvirkende årsak til at "letthestfolket" samlet seg og stiftet Det Norske Travelskap i 1875.

Den første stamboken over "Heste af gudbrandsdalsk rase" ble utgitt i 1902 i samarbeid med Norges Vel og inneholdt hingster født i årene 1846 - 1892.

I 1903 ble viktige lovendringer vedtatt på Det Norske Travelskaps generalforsamling. Bl.a. skulle Stamboka deles i to avdelinger - A og B. I A skulle bare tas inn hester av ren norsk herkomst, dvs. hester som ikke på noen av sidene var tilført fremmed blod i fire generasjoner. I B kom varmblodig hester, både helt rene og "kryssinger". Samtidig ble kravene til så vel avstamning som til eksteriør sterkt strammet. Den første kåringsnemnd ble oppnevnt for å sette de nye bestemmelser ut i livet.

I 1965 innvilget Landbruksdepartementet offentlig stambokrett for kaldblodstraveren, og fra samme år ble stambokføringen overtatt av Statens stambokkontor. Stambokføringen av kaldblodstraveren ble fra da av samordnet med den tyngre Dølehesten, og undergitt de samme stambokreglene som denne.

I 1976 ble det vedtatt å innføre blodtyping før individene ble inntatt i DNTs sertifiseringsregister. Dette gjaldt for begge raser, men hadde størst betydning for kaldblodshesten. Gjennom åra oppsto det fra tid til annen "rykter" om fremmed blod hos enkelte individer, en spekulasjon som blodtypingen nå satte stopper for. I 1999 startet man å DNA-analysere alle godkjente avlshingster, og f.o.m. 2000-årgangen ble dette gjort på alle fødte føll.

14. mai 1982 godkjenner Norge Sveriges "Riksstambok för nordsvensk traver", og 1. januar 1983 følger Sverige opp med godkjennelse av "Norsk riksstambok over dølehest".

I erkjennelse av at Sverige og Norge har en felles kaldblodstraver og totalt en relativt beskjeden populasjon, ble det 12. juni 1990 inngått en intensjonsavtale med Sverige på kaldblodshestens område. Hovedmålsetningen var å samle avlsvirksomheten med en felles kåringsnemnd, felles kåringsreglement, felles avlsindeks og felles stambok. I tillegg inneholdt avtalen punkter om det sportslige samarbeide med en målsetning om at alle kaldblodsløp skal i prinsipp være åpne for både norske og

svenske hester, opphevelse av eksport og import regler, og harmonisering av regler for oppdretterpremier.

Ti år senere lyktes det for DNT og Svenska Travsportens Centralförbund (STC) å bli enige om en felles avtale, og denne ble undertegnet i Østersund 13. oktober 2000. Avtalen medfører en større og bredere avlsbase, men betyr også at regelverket og avlsmålet blir det samme i de to land.

I henhold til intensjonsavtalen og den svensk-norske kaldblodsavtalen, har følgende tiltak blitt igangsatt;

- Felles avlsindeks fra 1994
- Felles kåringsreglement og kåringsnemnd fra 2000
- Felles hingstekatalog fra 2003
- Felles stambok fra 2004
- Felles avlsplan fra 2005
- Kaldblodsløp er åpne for både norske og svenske hester fra xxxx

Samarbeid om forskning og utvikling har vært et viktig punkt i kaldblodsavtalen, og gjennom prosjektet "Videreutvikling av avlsarbeid på kaldblodstraver" har det nordiske samarbeidet blitt løftet opp på et høyere nivå enn tidligere. Prosjektet er styrt av DNT, med betydelig finansiering fra Norges forskningsråd, STC og NHS, og skal avsluttes i 2007.

4.2 Overordnet avlsmålsetning for traverrasene

DNT har til formål å fremme en sunn utvikling for norsk travsport og utvikling av slike hesteslag som anses skikket til grunnlag for avl av en for landet nyttig hest. Dette innebærer å sikre langsiktig avlsfremgang for egenskaper i avlsmålet og samtidig søke å unngå negative effekter av innavl og derigjennom påta seg et langsiktig ansvar for traverrasene.

5 AVLSMÅLET FOR KALDBLODSTRAVEREN

Målet med avlsarbeidet er å bevare og videreutvikle en konkurransedyktig sunn og frisk travhest ved å forbedre hestenes travprestasjon, holdbarhet, eksteriør med vekt på rasetype, håndterbarhet/lynne, fruktbarhet samt motvirke en for stor innavlsgrad.

5.1 Rasebeskrivelse av kaldblods traveren

Størrelse: Gjennomsnittlig mankehøyde på kårede hingster er 154 cm med en viss variasjon, men bør på alle individer alltid være minst 148 cm.

Farge og avtegn: Brun i alle nyanser er den vanligste fargen fulgt av svart og rød. De fleste andre farger som forekommer på hest finnes også hos kaldblodstraveren om enn i beskjedne målestokk. En del har ikke avtegn, men alle typer avtegn er vanlig.

Eksteriør: Kroppen sett fra siden karakteriseres av at den er langlinjert; liggende bog, lang manke, relativt kort rygg og et langt kryss. Kroppen har masse og dybde som gjør at hesten ikke oppfattes som edel, men heller ikke så massiv at den virker tung. Kaldblodstraveren er ikke lavstilt i den mening at beina oppfattes som korte i forhold til kroppens lengde og dybde.

Hodet er kort, bredt og uttrykksfullt. Halsen er bredt ansatt, gjerne krum og med god lengde. Bringa er ikke bred. Beina er korrekte og dimensjonert i forhold til kroppen med markerte, tørre ledd, korte frampiper, noe rette hasevinkler og ikke for korte kodeben. Høvene er velformede med god størrelse og ikke flå. Mye tagl i pannelugg, man og hale er rasetypisk i tillegg til hovskjegg. Kjønnskaracteren er framtreddende.

Bevegelser: Bevegelser i skritt og trav er taktmessige, energiske og veivinnende.

Temperament: Kaldblodstraveren kjennetegnes av samarbeidsvilje. Framføringen i bevegelsene er et uttrykk for rasens livlige temperament.

5.2 Egenskaper som vektlegges for å nå avlsmålet

5.2.1 *Travprestasjon og stamme* uttrykt som avlsindeks.

5.2.2 *Holdbarhet* uttrykt ved hestens egen holdbarhet, eksteriøre egenskaper og helsemessige forhold som kan påvirke holdbarheten.

5.2.3 *Eksteriør* uttrykt ved hestens helhetsinntrykk og rasetype.

5.2.4 *Håndterbarhet/lynne* i alle bruksforhold, kan uttrykkes i en kjøreprøve/bruksprøve.

5.2.5 *Bevegelser* i skritt og trav.

Hingster som ikke innehar avlsgodkjenning skal gjennomføre travprøve. Ut fra denne travprøven må følgende kunne beskrives:

1. Rytme i travet
2. Hastighet på travet
3. Frambeins- og bakbeinsbevegelser forfra og fra siden.
4. Harmoni mellom frambeins- og bakbeinsbevegelser.

Distansen for travprøven skal være minst 1100 meter. Kilometertid for siste 500 meter skal oppgis.

I særskilte tilfeller kan kåringsnemnda dispensere fra kravet om travprøve.

5.2.6 *Fruktbarhet* uttrykt ved sædkvalitet og/eller fødselsstatistikk.

6 UTVALG AV KALDBLODSHINGSTER – KÅRING

Alle kaldblodshingster som skal benyttes i avl i Sverige eller Norge, må være kåret (godkjent) av en felles svensk-norsk kåringsnemnd. Bruk av egen ukåra hingst på egne hopper krever særskilt godkjenning. (Se [eget punkt](#)).

6.1 **Kåringsbestemmelser**

Definisjoner:

Kåringsdommer: Person med dommerfaglig kompetanse som årlig oppnevnes av henholdsvis NHS og STC til å kunne inngå i kåringsnemnd.

Kåringsnemnd: De kåringsdommere som blir oppnevnt av administrasjonene i henholdsvis NHS og STC til å fatte vedtak i kårings spørsmål.

Interimkåring: Kåring av hingst utenom kunngjort offentlig utstilling. Eventuell godkjenning gjelder kun for påfølgende bedekningssesong.

- 6.1.1 Det enkelte lands kåringsdommere oppnevnes av det respektive land. Det skal oppnevnes minimum seks kåringsdommere, tre eller flere fra hvert land. Ett av medlemmene fra hvert land skal være veterinær. Ledervervet i kåringsnemnden innehas av en representant i nemnden fra det landet hvor kåringen finner sted. En av det andre landets representanter innehar nestlederfunksjonen. Det skal velges minimum to varamenn fra hvert land, hvorav minst en skal være veterinær. For å være beslutningsdyktig, må kåringsnemnden bestå av minst tre medlemmer; ett fra hvert land og en veterinær.
- 6.1.2 En hingst kan møte til individbedømmelse om den er sertifisert i Det Norske Travelskap (DNT) eller Svenska Travsportens Centralförbund (STC).
- 6.1.3 Første gang en hingst kan møte til individbedømmelse er om høsten som treåring.
- 6.1.4 Hingsteieren har selv ansvar for å melde på hingsten til individbedømmelse ved offentlig hingsteutstilling, enten i Norge eller i Sverige.
- 6.1.5 Individbedømmelse og utvalg av hingster til bruk i travravlen - kåring - foretas av en felles kåringsnemnd på kunngjort offentlig utstilling i henhold til denne plan og den til enhver tid gjeldende instruks for kåringsnemnder. Det skal årlig finne sted minst en kåring i hvert land.
- 6.1.6 Det skal dessuten gis mulighet til [interimkåring](#). Innmelding til interimkåring skal være STC/NHS i hende før 1.mars. En eventuell godkjenning gjelder da kun for kommende bedekningssesong.
- 6.1.7 Den totale bedekningskvote pr sesong for en hingst i begge land, er 110 hopper - uavhengig av bedekningsmåte, hvorav maksimalt 80 hopper registrert i oppstallingslandet til hingsten. Ved eventuell overbedekning skal hingstens totale bedekningskvote reduseres tilsvarende for neste års bedekningssesong. I tillegg kan det enkelte land vedta tilleggs sanksjoner.

6.1.8 Ved kåring gjelder de samme doping- og vaksinasjonsbestemmelser som ved totalisatorkjøring i det landet kåringen finner sted.

6.2 Individbedømmelse - kåring

6.2.1 Ved individbedømmelsen skal hingsten eksteriørbedømmes, gjennomgå en veterinærundersøkelse og avlegge travprøve. Det skal gis mulighet for trekkprøve.

6.2.2 Den samlede vurdering av de vektlagte egenskapene som inngår i avlsmålet skal danne grunnlaget for kåringsavgjørelse.

For kaldblodshingster vektlegges egenskapene slik:

Travprestasjon/stamme/holdbarhet:	80 %
Eksteriør/håndterbarhet/lynne:	20%

Mankehøyde stangmål bør være minst 148 cm.

Prosentfordelingen er retningsgivende for kåringsnemnda, og ikke absolutt.

Hingster med utradisjonell avstamning og lav innavlsgrad skal vurderes positivt uansett alder.

6.2.2.1 Minimumskrav for unghestprestasjoner (3-5 år):

- Hingsten bør tilhøre årgangstoppen i sitt hjemland, dvs. være blant de 5% beste av alle startende hanndyr i årgangen med hensyn til rekord og grunnlag. Hovedvekten bør legges på grunnlaget, dvs. innkjørte penger.
- For å kunne bedømme unghestprestasjonene bør hingsten ha startet minst 10 ganger (for 3-åringer gjelder 5 starter).

6.2.2.2. Minimumskrav for eldre hingsters prestasjoner (6 år og eldre):

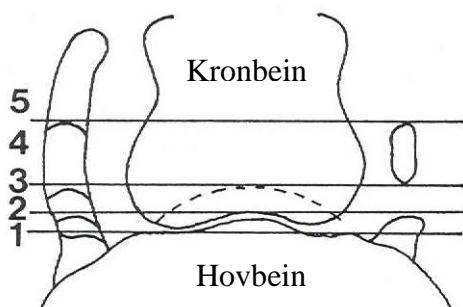
- Grunnlaget skal være høyere enn 500 000 kr
- Avlsindeksen bør være høyere enn gjennomsnittet for alle kårede hingster 6 år og eldre.
- Vinnerprosent og plasseringsprosent bør være høyere enn gjennomsnittet for alle hanndyr 6 år og eldre som har vært til start.

6.2.3 Det skal ikke kåres hingster dersom det ved den kliniske veterinærundersøkelsen påvises følgende defekter:

- a) Klapphingst, urhingst og hingster med store forskjeller i testikkelstørrelse og konsistens aksepteres ikke.
- b) Pungbrokk aksepteres ikke for hester yngre enn 10 år. Eierne av kårede hingster må, dersom hingsten får pungbrokk, umiddelbart rapportere dette

til NHS/STC. Dette må gjøres klart for hingsteeiere ved tildeling av kåringsbrev.

- c) Alvorlige bittfeil aksepteres ikke, dvs overbitt eller underbitt der fortenner i over- og underkjeve ikke slites mot hverandre og dette ikke har årsak i skade.
- d) Draktbruskforbeining grad 4 og 5, og alle grader med frittliggende kjerne aksepteres ikke.

Fig. Referanselinjer for grader av forkalkning i draktbrusker.

Grad 1 – minimal forkalkning opp til laveste nivå av leddspalte i hovledd.
Grad 2 – mildere forkalkning opp til øverste nivå av leddspalte i hovledd.
Grad 3 – moderat forkalkning til øvre nivå av hovsenebein.
Grad 4 – uttalt forkalkning opp til midt på kronbein.
Grad 5 – Sterkt utbredt forkalkning på nivå av øvre halvdel av kronbein.
(kilde: "Mirja Ruohoniemi, Helsinki, 1997")

- e) Osteochondrose og løse benbiter aksepteres ikke.
- f) Dobbeltsidig ringfot aksepteres ikke.
- g) Strupepiping aksepteres ikke.
- h) Helalbinisme aksepteres ikke.
- i) Cerebellar hypoplasi aksepteres ikke.
- j) Man- og halekløe med kronisk forløp aksepteres ikke.
- k) Arvelige medfødte misdannelser eller anlegg for dette aksepteres ikke.

6.2.4 Klinisk undersøkelse av testiklene gjennomføres i forbindelse med førstegang visning for kåring. Hingsten skal ha 2 testikler. Disse testiklene skal være av normal størrelse, normalt leie i pungen, symmetriske og av normal konsistens. Rotasjon av en eller begge testikler er ikke uvanlig på noen hesterase. Lidelsen er ikke automatisk ekskluderende. Testikkelrotasjon skal beskrives og kan vektlegges hvis det påvises andre uregelmessigheter knyttet til sædstreng eller testikkel. Resultat fra sædprøve vil da telle med.

6.3 Bruk av hingst i KS (Kunstig semin)

Fra hingster som blir kåret for første gang, skal det før de benyttes i KS (kunstig semin) tas sædprøve for bakteriologisk undersøkelse og vurdering av sædkvalitet.

Undersøkelse av sædkvalitet utføres av stasjonsveterinæren på hingstestasjonen. Det skal foretas et sæduttak og sædprøven skal vurderes for følgende egenskaper:

- a) Motilitet
- b) Prosent normale spermier
- c) Totalantall spermier i ejakulatet

6.4 Bruk av egen ukåra hingst på egne hopper

6.4.1 Bruk av egen ukåra hingst på egen hoppe er tillatt etter de retningslinjer som er nedfelt i "[Forskrift om godkjente \(reinavla/registrerte\) dyr av hestefamilien](#)".

Følgende forutsetninger må dessuten være tilstede:

- a) Det er kun tillatt å bedekke inntil 2 egne hopper pr år per hingst.
- b) Hoppene skal ha samme eierforhold som hingsten og alle må være i samme eie f.o.m. 31/12 før bedekningsåret og t.o.m. dagen for siste bedekning.
- c) Hingsten er funnet fri for diskvalifiserende lidelser før bedekning i henhold til liste over defekter og sykdommer i pkt. [6.2.3](#), samt de krav som stilles i pkt. [6.2.4](#).
- d) Røntgenbildene skal avleses av veterinær som er medlem i kåringsnemnden.
- e) Hingsten skal være 3 år eller eldre ved bedekning.

6.5 Fornying av kåring og avkåring

6.5.1 Ved førstegangs kåring godkjennes en hingst for 6 år. STC eller NHS skal innen kåringsbrevets utløp informere hingsteeier skriftlig om at det kan søkes om fornyet godkjenning. En søknad vil gi fornyet godkjenning samt at hingsten vil bli klassifisert etter kriteriene:

1. Elitehingst – om hingstens nedarvning er særdeles god.
2. A- om hingstens nedarvning er veldig god
3. AB – om hingstens nedarvning er god
4. B- om hingstens nedarvning er tilfredsstillende
5. C- om hingstens nedarvning er ikke tilfredsstillende.

6.5.2 En tidligere kåret hingst skal avkåres dersom det på et senere tidspunkt påvises diskvalifiserende lidelser hos hingsten selv eller flere av dens avkom.

6.6 Bruk av sæd fra død hingst

En hest som er avlet med frossen sæd fra kåret hingst kan registreres hos STC/DNT om hingsten var i live under bedekningsåret. STC/DNT kan etter søknad gi tillatelse til at frossen sæd fra død hingst også kan benyttes året etter at hingsten døde.

6.7 Bruk av fersk og/eller frossen importert sæd

Kårede hingster kan benyttes i avlen på fersk og/eller frossen sæd, og er automatisk godkjent for bruk av fersk og/eller frossen importert sæd.

6.8 Bruk av embryo

Det sertifiseres ikke kaldblodstravere i STC/DNT som er blitt til ved embryooverføring.

7 AVLSREGULERENDE TILTAK

7.1 *For å kunne virke i svensk og norsk travravl må*

hesten selv tilfredsstillende følgende krav:

For norskfødte hester: Det til enhver tid gjeldende "[Registreringsreglement for norsk travsport](#)".

For svenskfødte hester: Det til enhver tid gjeldende "[Registreringsreglemente för svensk travsport](#)".

7.2 *Kåret hingst skal brukes i henhold til*

For kårede hingster oppstallet i Norge:

Den til enhver tid gjeldende "[Instruks for bruk av kårede hingster](#)".

For kårede hingster oppstallet i Sverige:

Det til enhver tid gjeldende "[Registreringsreglemente for svensk travsport](#)" kap. 6.

8 AVLSSTIMULERENDE TILTAK

8.1 *Avlsstimulerende tiltak i regi av DNT*

8.1.1 Tiltak direkte relatert til oppdretterne:

Oppdretterpremier utbetales i henhold til de til enhver tid gjeldende "[Regler for utbetaling av oppdretterpremier i Norge](#)".

8.2 Avlsstimulerende tiltak i regi av STC og DNT

8.2.1 Utgivelse av publikasjoner/hjelpemidler:

- 8.2.1.1 Norskvensk traverstambok for kaldblodshester utgis av DNT og STC i fellesskap. Det skal utgis felles stambok for kaldblodstravere - minimum hvert 3. år. Denne ligger også på internett.
- 8.2.1.2 Som et hjelpemiddel for den enkelte oppdretters avlsarbeid skal det hvert år publiseres avlsindekser for kaldblodshester.
- 8.2.1.3 For å motvirke innavl i kaldblodsavlen utarbeides det innavlskoeffisienter for alle kaldblodshester.
- 8.2.1.4 Det skal hvert år utgis en travkalender/ årsstatistikk.
- 8.2.1.5 Det skal hvert år utgis en felles norskvensk hingstekatalog. Katalogen inneholder utførlige opplysninger om hingstens eksteriør, stamme, prestasjoner og eventuelle avkomsprestasjoner.

8.3 Avlsstimulerende tiltak i regi av Norsk Hestesenter.

8.3.1 Utstillinger

- 8.3.1.1 Det arrangeres årlig offisielle unghestskuer, hingste- og hoppeutstillinger. Dette skjer i samarbeid med samarbeidsutvalg i de ulike regioner og avlsorganisasjoner etter retningslinjer vedtatt av Norsk Hestesenter.
- 8.3.1.2 Alle utstillingsresultater innrapporteres til og administreres av Norsk Hestesenter.

8.4 Rangering av hopper

Ved utstillinger skal det gjennomføres eksteriørbedømmelse, samt mønstring i skritt og trav. Hoppenes avls- og prestasjonsindeks skal vektlegges.

8.4.1 Premiering av hopper

- 8.4.1.1 Ei hoppe kan møte til utstilling om den er sertifisert i DNT eller i annet lands sentralforbund hvor det foreligger en gjensidig godkjenning av stambøker og sertifiseringsregistre.
- 8.4.1.2 Hoppeeieren har selv ansvaret for å melde på hoppa til offentlig utstilling. Alle påmeldte hopper gis rett til å bli framstilt for

bedømming i henhold til "[Regler for offisielle hesteutstillinger i Norge](#)".

9 AVLSFAGLIG OG SPORTSLIG SAMARBEID PÅ INTERNASJONALT NIVÅ

9.1 DNTs forpliktende samarbeid med andre land

9.1.1 [Norsksvensk kaldblodsavtale](#)

Det Norske Travselskap og Svenska Travsportens Centralförbund inngikk oktober 2000 en avtale om et samarbeid for å utvikle kaldblodssporten. Avtalen erstatter intensjonsavtalen av 12. juni 1990.

Endringer av avtalen skal godkjennes av begge avtaleparter (STC og DNT) og må være vedtatt innen 30. juni for at de skal tre i kraft i kommende avlssesong.

En felles kaldblodskomiteé bestående av tre representanter fra hvert land har til oppgave å følge utviklingen i henhold til denne avtalen. Lederen av komitéen alternerer mellom landene – med to års mellomrom.

Samarbeidet omfatter:

- Avlsvirksomheten
  - Felles kåringsnemd
  - Felles kåringsbestemmelser
  - Samarbeid om forskning og utvikling
- Konkurransesamarbeidet
  - Felles konkurransesamarbeid

9.1.2 UET

STC og DNT er medlem i UET (Union Européenne de Trot Secrétariat Général) og dennes avlskomité.

9.1.3 Nordisk Travkomité

STC og DNT er Medlem i Nordisk Travkomité og dens avlsseksjon.

10 OPPFØLGING AV AVLSPLANEN

10.1 Revisjon

Avlsplanen for kaldblods traver med vedlegg kan revideres en gang per år. En hovedrevisjon av avlsplanen kan skje tidligst 5 år og senest 10 år etter forrige revisjon.

10.2 Frist

Årlige revideringer presenteres overfor NHS innen 20. mai.

10.3 Representasjon i avlsrådet

Traverrasene representeres i avlsrådet i NHS gjennom egen representant.

11 INSTRUKS FOR KÅRINGSNEMND OG - DOMMERE

11.1 Generell instruks

Kåring av hingster foregår etter den til enhver tid gjeldende avlsplan, samt reglement for utstillinger og bruksprøver.

11.2 Kåringsdommere

Det skal oppnevnes [kåningsdommere](#). Norske kåringsdommere med vararepresentanter oppnevnes av styret i NHS etter innstilling fra DNT. Svenske kåringsdommere med vararepresentanter oppnevnes av STC. Det skal oppnevnes minst en veterinær som kåringsdommer og en som vararepresentant fra hvert av landene. Det utpekes en leder fra hvert av landene ved oppnevningen. Ved kåringer i Norge, er det norskoppnevnt leder. Ved kåringer i Sverige er det svenskoppnevnt leder.

11.3 Utdanning og autorisasjon

Utdanning og autorisasjon av norske eksteriør- og bruksprøvedommere foregår i regi av NHS, etter nærmere fastsatte utdanningsplaner.

12 KLAGEBEHANDLING AV KÅRINGSavgjørelser

12.1 Klagerett

Kåringsvedtak fattet i Norge, gir klagerett i medhold av [Forvaltningsloven av 10. Februar 1967, kap. VI](#). Klagefristen er 3 uker fra det tidspunktet underretning om vedtaket er kommet fram. Klagen sendes til det forvaltningsorgan som har fattet vedtaket.

12.2 Klagebehandling

Klage på kåring skal framsettes skriftlig til NHS ved kåringsnemnda. Kåringsnemnda skal vurdere saken på nytt, med eventuelle nye saksopplysninger. Hvis vedtaket opprettholdes, går saken til [Klagenemnda for kåringsavgjørelser](#). Klage på kåring arrangert i Sverige (gjelder kaldblodstravere) skal behandles av svensk ankeinstans dersom vedtaket opprettholdes etter kåringsnemndas nye vurdering.

13 TILTAK SOM ØNSKES GJENNOMFØRT

13.1 Forskning

Avlsindeks og eventuelle endringer skal baseres på forskningsresultat. Nåværende BLUP-indeks gjelder inntil videre.

For kaldblodshesten oppnevnes en felles forskningsgruppe av sentralforbundene med mandat til å komme med forslag til hvordan avlsindeksen kan utvikles samt spørsmål som henger sammen med kaldblodshestens utvikling som konkurranseindivid. Her skal i særlig grad tas hensyn til rasetype, innavl og sunnhet.

Sentralforbundene utarbeider i fellesskap regler for forskningsgruppen når det gjelder sammensetning, arbeidsmåte, ressurser og rapportering. Behandling av spørsmål rundt avkomsvurdering og vektlegging av egenskaper skal ha prioritet.

Forskningsgruppen bør avslutte sitt arbeide innen utgangen av 2007.

13.2 Premie/tilskudd

Det søkes innført utstillingspremier/følltilskudd.

VEDLEGG 1 GODKJENTE AVLSORGANISASJONER

Navn på organisasjon	Kontaktperson/Adresse
Det Norske Travelskap	Postboks 194, Økern, 0510 OSLO
Landslaget for Dølehest	Åge Øibakken, Stensli, 2365 ÅSMARKA
Landslaget for Nordlandshest/Lyngshest	Johannes Flaot, 3629 NORE
Norges Fjordhestlag	Myroldhaug, 6770 NORDFJORDEID
Norsk Araberhestforening	Christine Keyser, Bispevn. 66, 1362 Hosle
NAHFs Shagyaavdeling	Anne Stine Foldal, Åmdal, 6150 Ørsta
Norsk Varmblod	Grethe Nordby, Falkevn. 7d, 3617 Kongsberg
Norsk Islandshestforening	Åse Lene Eckhoff, Kopseng, 3359 Eggedal
Norsk Jockeyklub	Postboks 134, 1332 Østerås
Norsk Lipizzanerforening	Pia Fjelltun, Sørums Gård, 3400 LIER
Norsk Ponniavlforening	Stein Langørgen, Pb 60, 3330 Skotselv
Norsk Pintoforening	Irén Bastholm, Havsteinbakken 9, 7021 Trondheim
Norsk Tinkerforening	Trine Skjeggerud, Røyneveien 26, 3410 Sylling

Godkjenning er gitt av Landbrukstilsynet (pr. 1.1.04 Mattilsynet) i henhold til ["Forskrift om godkjente reinavla/registrerte dyr av hestefamilien"](#).

VEDLEGG 2 GJELDENE FORSKRIFTER I NORGE OG SVERIGE

I Norge:

[Forskrift om godkjente \(reinavla/registrerte\) dyr av hestefamilien av 13.januar 1999, endret ved forskrift av 15.juni 2001 nr 687 og 9.januar 2004 nr 101\(bl.a hjemmel\), 15 nov 2004 nr.1467.](#)

I Sverige:

[Statens jordbruksverks föreskrifter om hästdjur som används till avel och om identifiering av hästdjur](#)

VEDLEGG 3 REGLER FOR OFFISIELLE HESTEUTSTILLINGER I NORGE

(September 2005)

Definisjon:

Offisiell hesteutstilling: Utstilling hvor resultatet er stambokmeritterende.

§ 1 ARRANGEMENT

Det kan holdes offisielle hesteutstillinger for:

- a) hingster
- b) hopper
- c) unghester

Norsk Hestesenter bestemmer hvilke raser og/eller hestetypen som kan stilles.

Hingsteutstillinger skal arrangeres av Norsk Hestesenter i samarbeid med hesteavlsorganisasjonene.

Hoppe og unghesteutstillinger skal arrangeres av lokale utstillingsarrangører. Lokale arrangører skal være godkjent av Norsk Hestesenter. Sted og tid for offisielle hesteutstillinger fastsettes av Norsk Hestesenter etter samråd med lokale utstillingsarrangører og hesteavlsorganisasjoner.

§ 2 DOMMERE

Norsk Hestesenter oppnevner alle dommere ved offisielle hesteutstillinger. Lands- eller landsdelsorganisasjon for vedkommende rase og lokale arrangører har anledning til å fremme forslag om dommere. Alle forslag om dommere sendes til Norsk Hestesenter i begynnelsen av året.

Ved hingsteutstillinger og hoppeutstillinger må det delta ialt minst 3 dommere, ved unghestskuer minst 2 dommere. Ved hingsteutstillinger og større hoppeutstillinger bør en av dommerne være veterinær dersom det ikke blir arrangert spesiell veterinærundersøkelse.

En dommer kan ikke dømme en rase ved en utstilling hvor vedkommende er eier, utstiller eller oppdretter av en katalogført hest av samme rase. Ingen kan oppnevnes som dommer etter fylte 70 år. Oppnevnt dommer kan fungere ut det kalenderåret vedkommende fyller 70 år.

Norsk Hestesenter oppnevner en bestyrer for hver utstilling.

§ 3 INNMELDING - KRAV OM OPPLYSNINGER

Hester som skal stilles ut, må meldes innen kunngjort tidsfrist til den som er satt til å ta imot innmeldingene. Innmeldingen må skrives på bestemt skjema. For å ha utstillingsrett skal hesten være registrert hos den for rasen stambokførende instans.

Samtidig med innmeldingen sendes fastsatt innmeldingsavgift. Avgiften skal betales for alle katalogførte hester.

For hopper og hingstemødre kreves fullstendig opplysninger over alt avkom. Hestens alder regnes fra 1.januar i det året den er født.

§ 4 VETERINÆRE BESTEMMELSER

Arrangøren skal sende vedkommende lokale offentlige veterinær melding om sted og tid for utstillingen så snart dette er bestemt, samt et eksemplar av katalogen så snart den er trykt.

Arrangører og utstillere må rette seg etter de bestemmelser som blir gitt av offentlig veterinærmyndighet for å hindre smittespredning. Syke hester, eller hester fra staller der det er påvist eller er mistanke om smittsom sykdom, har ikke adgang til utstillingen.

§ 5 UTSTILLINGSORDEN

1. Innmeldt hest skal være til stede på utstillingsplassen til fastsatt tid og. kan ikke føres bort fra plassen uten bestyrers samtykke.
2. Utstiller må selv sørge for røkt, fôr og tilsyn med hesten.
3. Utstiller har plikt til å vise fram hesten for dommere og publikum til den tid og på den måten som bestyreren fastsetter.
4. Hesten må være godt temmet og bli framvist under forsvarlig kontroll.
5. Hesten skal vises med solid og rengjort hodelag med bitt og evt. annet seletøy. I enkelte tilfeller kan bestyrer gjøre unntak.
6. Voksne hester skal helst være skodd.
7. Utstiller har både rett og plikt til å presentere hesten-på den mest fordelaktige måten.
8. Utstiller og publikum må rette seg etter alle bestemmelser som blir tatt av bestyreren.
9. Arrangøren overtar ikke noe ansvar for hester som utstilles, utstillere eller andre som møter på utstillingen.

§ 6 HESTENS KVALITETER

Hesten skal vises i god form og kondisjon, være pent pusset og med god hovpleie. Hest som etter bestyrerens og dommernes mening er uskikket som utstillingsdyr, er for feit eller for mager, vanstelt på annen måte, eller er halt, skal avvises.

Hesten må være typisk for vedkommende rase for å kunne bli premiært.

§ 7 BRUKSPRØVER OG UNDERSØKELSER

1. Ved alle hingsteutstillinger skal det holdes bruksprøver som er tilpasset hver enkelt rase og/eller hestetype. Omfanget av og kravene til bruksprøvene fremgår av den til enhver tid gjeldende avlsplan for rasen. Tidligere oppnådde konkurranseresultater kan helt eller delvis erstatte bruksprøver. Hingster som er premiært tidligere, kan bli fritatt for bruksprøver.

2. Ved alle hoppeutstillinger skal det holdes bruksprøver som er tilpasset hver enkelt rase og/eller hestetype. Omfanget av og kravene til evt. bruksprøver fremgår av den til enhver tid gjeldende avlsplan for rasen. Arrangør har ansvar for tilrettelegging av bruksprøver.

3. Utstiller har plikt til å la hesten bli underkastet de prøver og undersøkelser som bestyreren fastsetter.

§ 8 INDIVIDSBEDØMMELSE

Ved individsbedømmelse skal det tas hensyn til hestens eksteriør, prestasjoner, lynne, avstamning, fruktbarhet og avkom.

Hester stilles ut etter følgende klasseinndeling:

- Klasse 1. Hingster 6 år og eldre
- Klasse 2. Hingster 4 og 5 år
- Klasse 3. Hingster 3 år
- Klasse 4. Hopper 7 år og eldre som har født levende føll i utstillingsåret eller skal føde samme år, eller som tidligere har født minst to levende føll.
- Klasse 5. Hopper 4-6 år med samme krav om føll som i klasse 4
- Klasse 6. Hopper 4 år og eldre som ikke hører inn under klasse 4 eller 5
- Klasse 7. Hopper 3 år, med eller uten føll

Unghestklasser: For hopper 3 og 2 år og for hingster 2 år. Traverhingster kan dømmes i unghest-klasse på våren som 3-åringer.

Lokal arrangør kan bestemme at hester utenom offisielle utstillingsklasser kan stilles ut. Hopper 3 år skal som hovedregel stilles i unghestklasse før 1.august, men Norsk Hestesenter kan gi dispensasjon fra denne regelen.

Premiering

Det kan tildeles følgende premigrader i de enkelte klasser:

- Klasse 1: 1., 2. eller 3.premie eller kåringsgrad
- Klasse 2: 2., 3. premie eller kåringsgrad
- Klasse 3: kåringsgrad
- Klasse 4: 1., 2. eller 3.premie eller graden "godkjent"
- Klasse 5 og 6: 2. eller 3.premie eller graden "godkjent"
- Klasse 7: 2. eller 3.premie eller graden "godkjent" -*Endret 2005.*

I unghestklasser kan det tildeles graden "sløyfe".

Ellers vises til "Forskrift om godkjente (reinavla/registrerte) dyr av hestefamilien. Fastsatt av Landbruksdepartementet 13.01.99. Endret ved forskrift 15.06.01" og avlsplanene for de enkelte rasene.

Dommerne skal føre protokoll (dommerkort) med omtale av hver hest. Utskrift av omtalen skal sendes til utstilleren. Original protokoll skal oppbevares hos Norsk Hestesenter.

§ 9 AVKOMSBEDØMMELSE

Hoppe eller hingst kan tildeles avkomspremie når den stilles sammen med følgende antall avkom:

- 1.Hingst: Minst 10 avkom 2 år og eldre.
- 2.Hoppe: a) 11 år og eldre: Minst 4 avkom 2 år og eldre, etter minst 2 fedre
b) 10 år og yngre: Minst 3 avkom 2 år og eldre, etter minst 2 fedre

I unntakstilfelle, særlig når det gjelder lite utbredte raser, kan Norsk Hestesenter tillate at inntil 3 katalogførte avkom etter hingst slipper å møte.

Ved avkomsbedømmelse av hingst skal det foreligge oppgave over hingstens bruk og fruktbarhet, og alle tilgjengelige opplysninger om hingstens avlsresultater. Ved avkomsbedømmelse av hopper skal opplysninger om alle avkommene som hoppa har hatt, tas med i katalogen.

Avkomsbedømmelsen skal foregå på en offisiell hesteutstilling med minst 3 dommere. Innmelding av avkomsgruppe sendes på vanlig måte for vedkommende utstilling. Det kan tildeles 1., 2. eller 3.avkomspremie. 1.avkomspremie kan ikke tildeles hopper som er 10 år eller yngre.

Dommerprotokoll og utskrift av bedømmelsen skal behandles på samme måte som for individbedømmelse.

§ 10 ADGANG TIL Å DELTA

En hest kan stilles ut i samme klasse bare én gang i samme året. Det kan gjøres unntak for denne regelen for spesielle utstillinger.

§ 11 DOPINGBESTEMMELSER

Ved offisielle utstillinger gjelder de samme dopingbestemmelser som ved konkurranser.

§ 12 GAVEPREMIER

Bestyreren kan tillate at det blir delt ut gavepremier. Vilkåret er at gavepremiene er levert til bestyreren før utstillingen begynner, og at dommerne avgjør om gavepremier skal deles ut eller ikke i de forskjellige klasser.

VEDLEGG 4 INSTRUKS FOR BRUK AV KÅREDE HINGSTER TIL TRAVERAVL

Instruksen er fastsatt av Det Norske Travselsskap, som godkjent avlsorganisasjon i henhold til "Forskrift om godkjente (reinavla) dyr av hestefamilien" gitt av Landbruksdepartementet den 13.01. 1999 samt med referanse til "Avlsplan for varmblods travser" og DNTs "Registreringsreglement for norsk travsport".

1. Det er fastsatt følgende maksimum antall hopper til kårede travserhingster:
for kaldblod: 80 norskregistrerte hopper samt 30 svenskregistrerte hopper
for varmblod: 150 hopper

Hingster som skal benyttes til kunstig sædovertføring må spesielt godkjennes av DNT for dette. Eget søknadsskjema blir sendt fra DNT når hingsteholder har opplyst at hingsten skal stå i KS. Ansvarlig veterinær må sende skriftlig uttalelse på at hingstens sæd egner seg til KS. Testene må være tatt etter 1.november året før hingsten skal benyttes.

Hingsteeier/-holder skal før avlssesongen sende melding til Norsk Hestesenter, som igjen gir beskjed til DNT om plassering av hingsten. Bedekningsrapporter blir sendt fra DNT til hingsteholder. Det skal også gis melding hvis hingsten ikke skal brukes i avl, om han er død, solgt eller leid bort til utlandet.

Hingsteholderen har ansvaret for at pålagte rapporter blir innsendt i rett tid:
- Bedekningsrapporter skal sendes DNT hver måned senest innen 10. i påfølgende måned.

Hingsten skal stå på den meddelte stasjon til avlssesongen slutt 1.september.

Springседdel (original med minimum en kopi) skal fylles ut av hingsteholder. Komplette utfylte springsедdel leveres hoppeeier som en bekreftelse på at levende føll er født og avtalt oppgjør har funnet sted. Hingsteholder plikter å oppbevare kopi av utfylte springsедdel.

Hingster i avlstjeneste må ikke være borte fra godkjent stasjon mer enn to døgn sammenhengende i avlssesongen. Søknad om dispensasjon ved representasjonsoppgaver, må rettes til kåringsnemnda gjennom Norsk Hestesenter.

Eiere av kåra hingster plikter umiddelbart å rapportere inn til DNT som vidererapporter til NHS dersom en kåra hingst pådrar seg pungbrokk.

Den som uaktsomt eller forsettelig overtrer dette reglement eller andre bestemmelser gitt av eller med samtykke fra DNT, kan - uansett hvilke andre følger overtredelsen måtte medføre - ilegges straff i form av bøter og/eller rettighetstap ved å fratras retten til å være hingsteholder for et bestemt tidsrom eller for alltid samt inndragning av føllavgifter og reduksjoner av hoppekvoter.

VEDLEGG 5 REGISTRERINGSREGLEMENT FOR NORSK TRAVSPORT

Sertifiseringsregisteret

§ 1.

Sertifiseringsregisteret er det offisielle register over alle norskregistrerte travhester, hvis eier derigjennom er forpliktet til å følge Det Norske Travselsskaps til enhver tid gjeldende lover og regler. Registeret føres av Det Norske Travselsskap.

Sertifiseringsregisteret er delt i 2 avdelinger:

- Avdeling 1) Kaldblod
  - a) Norskfødte hester av kaldblod
  - b) Importerte hester av kaldblod

- Avdeling 2) Varmblod
  - a) Norskfødte hester av varmblood
  - b) Importerte hester av varmblood

Sertifiseringsregisteret skal for hver hest inneholde følgende opplysninger:

- 1) Rase
- 2) Navn og sertifiseringsnummer/registreringsnummer
- 3) Fødselsår og fødselsdato
- 4) Kjønn, farge og avtegn
- 5) Blodtypenummer og eventuelt identitetsnummer
- 6) Avstamning (foreldre og eventuelt besteforeldre)
- 7) Oppdretter
- 8) Eier og eventuelle eierskifter

Sertifikat

§ 2.

Sertifikatet er det dokument utstedt av Det Norske Travselsskap som på grunnlag av sertifiseringsregisteret fastslår hestens identitet. Opplysningene på sertifikatet skal være de samme som i sertifiseringsregisteret med unntak av eventuelle registrerte eierskifter. Ved eventuelle uoverenstemmelser mellom sertifikat og sertifiseringsregisteret, er det sertifiseringsregisterets opplysninger som er avgjørende.

Sertifikatet utstedes kun i en original. Skulle dette komme bort kan Det Norske Travselsskap, mot erklæring fra eier, utstede et duplikat.

Sertifikatet inneholder plass for en mulig handelsoverdragelse.

Sertifikatet skal følge hesten og må kunne forevises på forlangende av ansvarlig travsportorganisasjon eller dertil bemyndiget.

Bedekningsrapport/springseddel

§ 3.

A) Bedekningsrapport

Bedekningsrapport er det til enhver tid godkjente skjema som skal fylles ut straks ei hoppe er ført til hingst.

Bedekningsrapporten skal gi opplysninger om:

- 1) Hingstens navn, bedekningsår/måned.
- 2) Navn/adresse på hingsteholder og dennes signatur.
- 3) Hoppas navn, sertifiseringsnummer/registreringsnummer.
- 4) Dato for bedekning og eventuelt gjentatt bedekning med samme hingst.

Bedekningsrapporten fylles ut for hver måned i 2 eksemplarer. Originalen sendes Det Norske Travsselskap i henhold til Regler for hingstehold med naturlig eller kunstig sædoverføring hos travhester. Gjenparten beholdes av hingsteholder.

B) Springseddel

Springseddel skal fylles ut på lik linje som bedekningsrapporten og skal inneholde punkt 1-4 under avsnitt A) for bedekningsrapport, samt hoppeeiers navn og adresse.

Springseddelen skal fylles ut i 4 eksemplarer. Et eksemplar sendes Det Norske Travsselskap og et eksemplar sendes Norsk Hestesenter. Originalen utleveres hoppeeier ved betaling av føllavgiften. Denne originalen (=hoppeeiers springseddel) kan benyttes til handelsoverdragelser inntil føllet har fått sitt eget sertifikat. Denne springseddel skal alltid sendes Det Norske Travsselskap dersom hesten ønskes sertifisert, innen ett år etter fødsel. Ved innsending av springseddel senere enn ett år etter fødsel påløper en høyere sertifiseringsavgift som til enhver tid blir fastsatt av styret i Det Norske Travsselskap.

Hingsteholder

§ 4.

Hingsteholder er hingstens eier eller den person som hingstens eier har gitt fullmakt til å overta ansvaret i forbindelse med en hingsts bedekninger. Eier skal melde fra til Norsk Hestesenter om bruk av kåret hingst.

En hingsteholder har overfor Det Norske Travsselskap ansvaret for utferdigelse og innsending av bedekningsrapporter og springsedler. Hingsteholder plikter å forholde seg til regler som gjelder for hingstehold.

Fødselsmelding

§ 5.

Fødselsmelding tilsendt fra Det Norske Travselskap er det godkjente skjema som skal fylles ut og returneres.

Fødselsmeldingen inneholder opplysninger om:

- 1) Fødselsår.
- 2) Hoppas navn og sertifiseringsnummer/registreringsnummer, samt navn på hoppas foreldre.
- 3) Hingstens navn og sertifiseringsnummer/registreringsnummer, samt navn på hingstens foreldre.
- 4) Hoppeeiers eiernummer, navn og adresse.

Innsender fyller ut:

- a) Fødselsdato eller dato for abort. Dersom ikke drektig angis dette.
- b) Kjønn og farge.
- c) Navneforslag.
- d) Føllets oppstallingssted.
- e) Eventuell handelsoverdragelse.
- f) Underskrift på del B - søknad om sertifisering.

Fødselsmeldingen skal fylles ut i 3 eksemplarer. Det er føllets eier som er ansvarlig for innsending av fødselsmeldingen. Originalen skal sendes Det Norske Travselskap innen en måned etter følling. Eier belastes med en registreringsavgift.

Dersom det ikke er sendt inn fødselsmelding innen ett år etter at føllet er født må det søkes dispensasjon for å kunne få registrert føllet. Ved senere innsending påløper høyere gebyr som til enhver tid blir fastsatt av styret i Det Norske Travselskap.

Søknad om sertifisering

§ 6.

Søknad om sertifisering sendes på fastsatt skjema. Før en søknad om sertifisering kan behandles og eventuelt godkjennes må følgende foreligge i Det Norske Travselskap:

- A) For hest født av hoppe med norsk sertifikat:
  - 1) Springseddel fra hingsteholder.
  - 2) Fødselsmelding/søknad om sertifisering.
  - 3) Hesten er blodtypetestet, grunnimmunisert og eventuelt identitetsmerket.
  - 4) Hesten er identifisert av autorisert personell.

- 5) Underskrift fra eier eller ansvarshavende på at vedkommende kjenner reglene for sertifisering og at vedkommende retter seg etter de til enhver tid gjeldende bestemmelser fastsatt av Det Norske Travselskap.

B) For hest født i utlandet:

- 1) De til enhver tid gjeldende skjemaer fastlagt av Landbruksdepartementet.
- 2) Hestens sertifikat.
- 3) Hestens eksportsertifikat fra en godkjent sentralorganisasjon. Eksportsertifikatet skal inneholde importørens navn.
- 4) Kvittering for toll- og avgifter.
- 5) Hesten er identifisert av autorisert personell i Norge.
- 6) Underskrift fra eier eller ansvarshavende på at vedkommende kjenner reglene for sertifisering og at vedkommende retter seg etter de til enhver tid gjeldende bestemmelser fastlagt av Det Norske Travselskap.
- 7) Hesten er blodtypetestet og identitetsmerket dersom dette forlanges av Det Norske Travselskap.

Det Norske Travselskap har rett til å innhente de opplysninger, erklæringer og blodprøver som kreves for identitetskontroll - dette omfatter også allerede sertifisert hest.

Hestens kvalifikasjoner og nasjonalitet **§ 7.**

Sertifikat kan kun utstedes til hester som nedstammer fra sertifiserte eller stambokførte foreldre. Hestens far må ved bedekningen tilfredsstillende gjeldende lover og forskrifter.

A) Kaldblod:

- 1) Innenlandske hester av kaldblod:
  - a) Norskfødte: Hesten er født i Norge og skal befinne seg i Norge fram til 1. oktober i fødselsåret. Forut for eventuell avreise skal det være tatt blodprøver og besiktigelse av hesten i Norge. Hesten er født i utlandet av norsk sertifisert mor og må befinne seg i Norge senest den 31. desember i fødselsåret samt 1. januar i påfølgende år.
  - b) Norsk innlender: Hest som i fødselsåret importeres sammen med sin mor. Føllet må da ikke selv være sertifisert i sitt opprinnelsesland. Føllet må befinne seg i Norge senest den 31. desember i fødselsåret samt 1. januar påfølgende år.
- 2) Importerte hester av kaldblod:

Importert hest vil alltid beholde sin innlenderrett i samsvar med eksportsertifikatet.

Som enkeltindivid må en hest være minimum 1 år før den kan importeres og være sertifisert i sitt hjemlands sentralorganisasjon. For drektige hopper må springseddel, bekreftet av hjemlandets sentralorganisasjon, vedlegges eksportsertifikatet.

For føll som importeres i fødselsåret sammen med sin mor kreves at eksportsertifikatet omfatter både mor og føll, samt at føllets avstamning dokumenteres ved springseddel bekreftet av vedkommende sentralorganisasjon.

B) Varmblod:

Samme inndeling og kriterier som for kaldblod.

Det Norske Travselsskap kan fastsette spesielle kvalifikasjonskrav for hester som er født i utlandet. Importør må selv forvise seg om slike krav foreligger.

Aldersbestemmelser

§ 8.

Hestens alder regnes fra 1. januar det året den er født. Fødselsmelding og/eller eksportsertifikat fra en av Det Norske Travselsskaps godkjente sentralorganisasjoner er grunnlaget for fastsettelsen av fødselsdato.

Hestens navn

§ 9.

A) Godkjenning av navn:

Hestens navn må godkjennes av Det Norske Travselsskap. Oppstår det tvist om navnet kan saken ankes inn for Det Norske Travselsskaps Avlsutvalg.

1. Navnet skal ikke inneholde mer enn 20 karakterer. Siffer og grammatikalske tegn tillates ikke med unntak av punktum og apostrof.
2. Navnet må ikke tidligere ha vært benyttet for sertifisert travhest. Dispensasjon kan gis 20 år etter hestens død. Dispensasjon kan ikke gis for navn som har tilhørt kårede hingster, navn som har krav på særlig beskyttelse, navn som er historiske, eller navn som antas å bli det som vinnere av visse storløp. Registrerte oppdretternavn er beskyttet.
3. Navn som virker villedende eller som kan forveksles med navn på allerede sertifiserte hester godkjennes ikke. Med villedende menes f.eks. navn som antyder farge og avtegn som ikke passer på hesten.

4. Navn som er uheldige godkjennes ikke. Uheldige anses navn som krenker, sårer eller støter moralsk/religiøst/personlig og navn som er nedsettende for hesten som levende individ.
  5. Navn som kan identifiseres med personnavn (både for- og etternavn samlet) godkjennes ikke.
  - 6.1. Kaldblodshester skal som nasjonalhest ha norsk navn. Sammensatte eller konstruerte navn skal ha norsk skrivemåte, klang og uttale.
  - 6.2. Varmblodshest kan ha navn på norsk og på andre språk, men kun ett språk må forekomme i navnet. Navnet må være korrekt stavet i forhold til det språk som er valgt, og korrekt grammatisk. Konstruerte navn godkjennes hvis de er språklig og fonetisk akseptable.
  - 6.3. For begge raser skal navnet være greit å uttale. Sammensatte navn som fonetisk uttales som ett, bedømmes i henhold til øvrige punkter i denne paragraf.
  7. Navn som inneholder reklame i form av firma- og produktnavn , herunder artistnavn, godkjennes under forutsetning av at de tilfredsstillt øvrige krav i reglementet. Ved bruk av registrerte firma- og produktnavn må hesteeieren fremlegge dokumentert tillatelse til bruk av navnet fra den som har opphavsretten.
- B) Endring av navn:
Navn på sertifiserte hester endres ikke med mindre navnet strider mot ovennevnte punkter. Dersom importert hest har et navn som allerede er benyttet i Norge kan navneendring foretas.

Navneendring kan ikke foretas etter at hesten har vært starterklært til løp eller vært til bedekning 1. gang.

Oppdretter **§ 10.**

Oppdretter, av hest født i Norge eller i utlandet av hoppe med norsk sertifikat, er den som ved føllets fødsel er registrert i Det Norske Travelskaps sertifiseringsregister som eier av moren.

For hester født i utlandet fastslås oppdretter i overensstemmelse med reglene i de respektive land.

Eksportklausul - hester som er berettiget til oppdretterpremier kan ikke eksporteres uten oppdretters samtykke.

Oppdretternavn **§ 11.**

Oppdretter av hest kan etter søknad i henhold til egne regler få registrert oppdretternavn etter samme regler som benyttes ved godkjenning av hestnavn. Oppdretternavn brukes sammen med og i tilknytning til hestens navn. Oppdretternavnet er beskyttet og kan ikke benyttes av andre enn den navnet er registrert på.

Oppdretter med registrert oppdretternavn er forpliktet til å benytte dette for alle føll som etter foranstående § 10 tilfredsstillt kravene ved fødselen. Forøvrig kan oppdretternavnet ikke benyttes. Oppdretternavn kan ikke endres eller sløyfes.

Gebyr for registrering av oppdretternavn blir til enhver tid fastsatt av styret i Det Norske Travselskap.

Eier **§ 12.**

I alle forhold vedrørende Det Norske Travselskap, tilsluttede selskaper og utenlandske travsportorganisasjoner er eieren den som til enhver tid er registrert i Det Norske Travselskaps sertifiseringsregister.

Eier av sertifisert hest plikter å overholde bestemmelser og vedtak fattet av ansvarlige institusjoner i medhold av lover og reglementer. Eiendomsforholdet må alltid dokumenteres ved de nødvendige handelsoverdragelser eller eksportsertifikat fra godkjent utenlandsk sentralorganisasjon. Som eier av føll eller tidligere ikke sertifisert hest kan kun den registreres som var registrert som eier av moren ved føllets fødsel eller blitt eier av dette ved handelsoverdragelser på fastlagt dokument eller offentlig forføyning.

En umyndig person kan ikke registreres som eier av sertifisert hest med mindre det foreligger bekreftelse fra en av foreldrene eller offentlig oppnevnt verge. Første gang en person skal registreres som hesteeier skal derfor Det Norske Travselskap ha opplysninger om vedkommendes fødselsdato.

I alle forhold nevnt i første punktum gjelder eiendomsforholdet fra det tidspunkt hvor registrering har funnet sted i Det Norske Travselskaps sertifiseringsregister.

Hesten kan registreres på eierforhold i henhold til §§13 og 14. Utenlandske statsborgere eller firma kan registreres som eier dersom disse kommer fra land innen UET.

Eierforhold og eiernummer **§ 13.**

Følgende eierforhold kan registreres:

- 1) En hest eies av en person eller registrert firma. Denne personen eller firma kan benytte sitt rette navn eller psevdonym.
- 2) En hest eies av to personer. Det kan benyttes de rette navn eller psevdonym.
- 3) En hest eies av flere enn to personer. Her må psevdonym benyttes.

Et hvert nytt eierforhold som registreres i Det Norske Travselskap får tildelt et eiernummer.

Psevdonym, flereierforhold og firma **§ 14.**

A) Psevdonym

Ingen hest kan registreres under fingert hesteeiernavn - psevdonym - før dette er godkjent av Det Norske Travselskap. Søknad om godkjenning av psevdonym må skje på det til enhver tid av Det Norske Travselskap fastsatte skjema. Skjemaet skal fylles ut med forslag til psevdonym, samt navn og adresse på eieren. Omfatter psevdonymet flere eiere skal en av eierne gis fullmakt til å forplikte psevdonymet overfor Det Norske Travselskap.

Endring av ansvarlig person for et psevdonym tillates ikke. I så tilfelle må et nytt psevdonym registreres.

En trener, dennes ektemake/samboer eller umyndige barn kan ikke få registrert psevdonym.

B) Flereierforhold

Der en hest er sertifisert på to eiere må en være oppført som ansvarshavende. Kun den ansvarshavende person har en hesteeiers fulle rettigheter og plikter.

C) Firma

Ingen hest kan registreres med firmanavn som eier før kopi av firmaattesten foreligger i Det Norske Travselskap sammen med godkjent handelsoverdragelse. Ved registrering av firmanavn som eier vil kun firmaets navn og adresse bli registrert. Dersom firmaet skifter adresse kreves skriftlig bekreftelse fra en offentlig instans hvor slike endringer blir registrert.

En trener, dennes ektemake/samboer eller umyndige barn, kan ikke få registrert hest under firmanavn, med unntakelse av når en av disses navn klart fremgår av firmanavnet.

Leieregister **§ 15**

Ansvarlige eiere av løpsaktive travhester kan inngå avtale med en person som ønsker å leie hesten for deltagelse i travløp for minimum ett år.

Søknad om registrering av leieavtale skjer på fastsatt skjema og er ikke gyldig i henhold til dette reglement før avtalen er registrert i Det Norske Travselskaps leieregister.

Handelsoverdragelse

§ 16.

Ved salg eller annen overdragelse skal dette bekreftes av selger og kjøper på originalsertifikatet som sendes Det Norske Travselskap for registrering. Ordinær avgift for handelsoverdragelse/eierendring økes dersom sertifikatet ankommer Det Norske Travselskap senere enn 14 dager etter datering på handelsoverdragelsen.

En handelsoverdragelse har sin gyldighet først fra og med den dag den er stemplet godkjent av Det Norske Travselskap. Det er selger og kjøper i fellesskap som er ansvarlig for utfyllelsen og innsendelsen av handelsoverdragelsen.

En handelsoverdragelse kan kun utferdiges på de til enhver tid godkjente skjemaer fastsatt av Det Norske Travselskap.

Eksportsertifikat

§ 17.

Eksportsertifikat er det dokument som utstedes av Det Norske Travselskap ved varig eksport. Eksportsertifikatet skal inneholde:

- 1) Rase
- 2) Sertifiseringsnummer
- 3) Hestens navn
- 4) Fødselsår og dato
- 5) Kjønn
- 6) Farge og avtegn
- 7) Blodtypenummer
- 8) Avstamning
- 9) Vedkommende lands importør/ny eier
- 10) Oppdretter
- 11) Hestens rekord
- 12) Innkjørte penger
- 13) Eventuelt andre opplysninger

Identitetssertifikat

§ 18.

Identitetssertifikat utstedes for hester som skal delta i løp utenfor Norge eller har midlertidig opphold utenfor landets grenser. Dette sertifikat skal inneholde:

- 1) Rase
- 2) Sertifiseringsnummer
- 3) Hestens navn
- 4) Fødselsår og dato

- 5) Kjønn
- 6) Farge og avtegn
- 7) Blodtypenummer
- 8) Avstamning
- 9) Eier
- 10) Oppdretter
- 11) Hestens rekord
- 12) Innkjørte penger
- 13) Hestens trener
- 14) Trenerens draktfarger
- 15) Utførselsgrunn

Andre registreringer **§ 19.**

Eier av sertifisert hest er forpliktet til straks å sende melding på originalsertifikatet til Det Norske Travselskap om:

- 1) Kastrering av hest.
- 2) Endring av kjennetegn.
- 3) Når hesten dør eller avlives.

Registreringsavgifter og sertifiseringsavgifter **§ 20.**

Det Norske Travselskap har en ubetinget rett til å fastsette avgifter for alle forhold som omfattes av dette registreringsreglement. Avgiftene fastsettes for 1 år av gangen, men endringer i satsene skal være offentliggjort før 1. januar hvert år.

Straffebestemmelser **§ 21.**

Ved brudd på disse bestemmelser, uriktige eller manglende opplysninger gitt av eier/ansvarshavende kan Det Norske Travselskap iverksette følgende straffer:

- 1) Nektelse av sertifisering for vedkommende hest og/eller dens avkom.
- 2) Tidsbegrenset nektelse av sertifisering av hester som vedkommende eier eller er ansvarshavende for.
- 3) Nektelse av sertifisering for alltid av alle hester som vedkommende eier eller er ansvarshavende for.
- 4) Nektelse av sertifisering for vedkommendes oppdrett, tidsbegrenset eller for alltid.
- 5) Annullering av sertifiseringen for vedkommendes hest eller andre hester sertifisert med vedkommende som eier eller ansvarshavende.

§ 22.

Oppstår det tvil om fortolkning av dette reglement eller det inntreffer tilfeller som ikke er omhandlet eller forutsett, avgjøres saken med bindende virkning av Det Norske Travselskaps styre.

§ 23.

Dette reglement er vedtatt av Det Norske Travselskaps styre den 17. desember 1993 og trer i kraft 1. januar 1994.

§7 endret med virkning fra høsten 1995 - inntatt her.

§9 endret med virkning fra høsten 1997 – inntatt her.

§14 A) endret med virkning fra høsten 1999 – inntatt her.

§16 endret 16.11.2001 med virkning fra 1.1.2002 – inntatt her.

VEDLEGG 6 REGLER FOR UTBETALING AV OPPDRETTERPREMIER I NORGE

(Reglene gjelder fra og med 01.01.2001)

Hestens kvalifikasjoner:

1. Hesten må være norskfødt.
  - a) Ved hestens fødsel må dens mor være sertifisert i Det Norske Travselsskap.
  - b) Hestens far må ved bedekning være godkjent til avl etter de til enhver tid fastsatte bestemmelser.

2. Hestene må være registrert i et av de nordiske lands sentralforbund.

Beregning av oppdretterpremier:

1. Det Norske Travselsskap fastsetter hvert år en totalsum til oppdretterpremier på grunnlag av innbetalte midler fra driftsselskapene. Etter endt sesong beregnes og fordeles denne sum - slik:

a) Innkjøpte premier på norske totalisatorbaner og i representasjonsløp hvor hestene er uttatt av DNT:

Det brukes følgende skala for kaldblodshester:

Gruppe 1: Hester	f.o.m. 2 år	t.o.m. 6 år	inntil 15 %
Gruppe 2: Hester	f.o.m. 7 år	t.o.m. 10 år	inntil 10 %
Gruppe 3: Hester	f.o.m. 11 år	t.o.m. 15 år	inntil 5%

Det brukes følgende skala for varmblodshester:

Gruppe 1: Hester	f.o.m. 2 år	t.o.m. 5 år	inntil 15 %
Gruppe 2: Hester	f.o.m. 6 år	t.o.m. 10 år	inntil 10 %
Gruppe 3: Hester	f.o.m. 11 år	t.o.m. 12 år	inntil 5%

b) Innkjøpte premier på andre nordiske travbaner:

Det brukes følgende skala for kaldblodshester:

Gruppe 1: Hester	f.o.m. 2 år	t.o.m. 6 år	inntil 15 %
Gruppe 2: Hester	f.o.m. 7 år	t.o.m. 10 år	inntil 10 %
Gruppe 3: Hester	f.o.m. 11 år	t.o.m. 15 år	inntil 5%

Det brukes følgende skala for varmblodshester:

Gruppe 1: Hester	f.o.m. 2 år	t.o.m. 5 år	inntil 10 %
Gruppe 2: Hester	f.o.m. 6 år	t.o.m. 10 år	inntil 5 %
Gruppe 3: Hester	f.o.m. 11 år	t.o.m. 12 år	ingen oppdretterpremier

Det utbetales ikke oppdretterpremier for eksporterte hester når grunnlaget overstiger 1 million NOK.

2. Utbetales det oppdretterpremier direkte fra en arrangør - trekkes dette fra den beregnede sum under pkt. 1.

3. Premiebeløp som ikke samlet overstiger kr. 2.000.- per hest per. år gir ikke rett til oppdretterpremier.
4. Oppdretterpremier utbetales til den som er oppdretter i følge DNT`s register. Ved dennes bortgang utbetales oppdretterpremier til ektemake i uskiftet bo. Ved skifte kan retten til oppdretterpremier overdras til en livsarving i rett nedadstigende eller oppadstigende linje. En slik overdragelse må være registrert i DNT gjennom innsendt skifteattest.
5. Retten til oppdretterpremier faller bort når rettighetshaverens bo blir tatt under konkursbehandling eller overføring etter punkt 4 ikke er registrert i DNT. Oppdretterpremier blir igjen utbetalt når DNT mottar en bekreftelse på at en konkursbehandling er avsluttet.

VEDLEGG 7A MANDAT KLAGENEMND (NORGE)

1. Styret oppretter en klagenemnd for hver rase det er utstillingsrett for.
2. Klagenemnda skal behandle klager på kåringsavgjørelser.
Klagenemnda for traverrasene skal også behandle klagesaker som gjelder godkjenning av travhingster til sædimport.
3. Klagenemnda skal bestå av 5 personer:
  - 2 yrkesaktive jurister, hvorav den ene etter innstilling fra avlsorganisasjonen.
  - Ytterligere en etter innstilling fra avlsorganisasjonen.
  - En veterinær.
  - En med avlsfaglig kompetanse.

Ved klagesaker for raser som ikke har godkjent avlsorganisasjon oppnevnes en klagenemnd bestående av 2 yrkesaktive jurister, en veterinær, to med avlsfaglig kompetanse.

Ved klagesaker for kaldblods / nordsvensk traver har leder av den svenske besvårnemnden, eller den han bemyndiger av de øvrige av nemndas medlemmer, møterett, men ikke stemmerett.

Styret oppnevner leder i nemnda.
Medlemmet oppnevnes for en periode på 2 år.

4. Avlsleder, eller den han bemyndiger, er sekretær for nemnda.
5. Klagenemnda skal innhente de faglige vurderinger den finner nødvendig før endelig vedtak fattes. Klager, eller den han bemyndiger, har ved klage på kåringsavgjørelse rett til å få fremlagt sin sak under møtet i plenum.
6. Klagenemndas beslutning fattes med simpelt flertall. Nemnda er beslutningsdyktig når minst 3 medlemmer er tilstede, under forutsetning av at en av de yrkesaktive jurister deltar i beslutningen.
Ved likt stemmetall har lederen dobbeltstemme.

Endelig vedtak kan ikke påklages med mindre Kongen bestemmer annerledes.

7. Klageren må betale et klagegebyr. Gebyr for klage på kåringsavgjørelser fastsettes til det dobbelt av den til enhver tid fastsatte innmeldingsavgift. Gebyr for klage på godkjenning av travhingster til sædimport fastsettes til samme beløp som ved klage på kåringsavgjørelser.
Gebyret tilbakebetales dersom anken tas til følge.
8. Instruksen er vedtatt av styret 2. april 1997.
Endret 15. november 2000 og 14. juni 2002.

VEDLEGG 7B MANDAT BESVÄRSNEMND (SVERIGE)

Les i kapittel 8 om mandatet til besvårsnemnden.

VEDLEGG 8 NORSKSVENSK KALDBLODSAVTALE

Det Norske Travselskap og Svenska Travsportens Centralförbund har inngått denne avtalen om samarbeide for å utvikle kaldblodssporten. Avtalen erstatter intensjonsavtalen av 12. juni 1990.

Avtalen gjelder inntil videre. Oppsigelse av avtalen må skje innen 31. desember året før opphør og oppsigelsestiden er ett år.

Endringer av avtalen skal godkjennes av begge avtaleparter (STC og DNT) og må være tatt innen 30. juni for at de skal tre i kraft i kommende avlssesong.

En felles kaldblodskomiteé bestående av tre representanter fra hvert land har til oppgave å følge utviklingen i henhold til denne avtalen. Lederen av komiteéen alternerer mellom landene – med to års mellomrom.

Avlsvirksomheten

- Felles kåringsnemnd (vedlegg A)
- Felles kåringsbestemmelser (vedlegg B)
- Samarbeid om forskning og utvikling (vedlegg C)

Konkurransesvirksomheten

- Felles konkurransesamarbeid (vedlegg D)

Denne avtalen er utferdiget i to eksemplarer med hensyn til norsk og svensk språkbruk.

Oslo/Stockholm, april 2000

Leder
DNT

Ordförande
STC

Vedlegg A

Felles kåringsnemd

En felles kåringsnemd begynner å arbeide fra og med 1. oktober 2000.

Det enkelte lands medlemmer i kåringsnemnden velges av det respektive land.

Kåringsnemnden skal bestå av seks medlemmer, tre fra hvert land. Ett av medlemmene fra hvert land skal være veterinær. Ledervervet i kåringsnemnden innehas av en representant i nemnden fra det landet hvor kåringen finner sted, det andre landets representant innehar nestlederfunksjonen. Det skal velges to varamenn fra hvert land, hvorav minst en skal være veterinær.

For å være beslutningsdyktig, må nemnden minst bestå av tre medlemmer; ett fra hvert land og en veterinær.

Ankenemd

Anke på kåringsnemdens avgjørelse behandles av det lands ankeinstans hvor kåringen har funnet sted. Anken behandles etter det arrangerende lands lover og regler.

Det enkelte lands medlemmer i ankenemnden velges av det respektive land. Ankeinstansen kompletteres med en representant fra det ikke arrangerende land – uten stemmerett, men med talerett.

Vedlegg B

Felles kåringsbestemmelser

Felles kåringsbestemmelser utarbeides av en arbeidsgruppe valgt av begge lands sentralforbund. Bestemmelsene skal godkjennes av de respektive sentralforbund i så god tid at de kan gjelde fra og med 1. oktober 2000.

Sentralforbundene bør finne retningslinjer for løpende kontroll og revidering av bestemmelsene.

Følgende er allerede blitt fastlagt i denne felles avtale:

Kåring:

Det skal finne sted minst en kåring hvert år i hvert land

Det skal gis mulighet til interimkåring utenom dette. En eventuell kåringsgrad gjelder da kun for kommende bedekningssesong

Ved avkomsbedømming skal avkåring/kassasjon skje dersom det er påvist arvbarhet av diskvalifiserende defekter og sykdommer

Defekter og sykdommer:

Følgende defekter og sykdommer er ikke tillatt hos kommende avlshingster:

Osteochondrose og løse benbiter aksepteres ikke

Draktbruskforbeining grad 4 og 5, og alle grader med frittliggende kjerne aksepteres ikke

Pungbrokk aksepteres ikke for hester yngre enn 10 år

Klapphingst, urhingst og hingster med store forskjeller i testikkelstørrelse og konsistens aksepteres ikke

Alvorlige bittfeil aksepteres ikke

Dobbeltsidig ringfot aksepteres ikke

Strupepiping aksepteres ikke

Helalbinisme aksepteres ikke

Cerebellar hypoplasi aksepteres ikke

Man- og halekløe med kronisk forløp aksepteres ikke

Arvelige medfødte misdannelser eller anlegg for dette aksepteres ikke

Kjøreprøve:

Kjøreprøve er ikke obligatorisk, men ved alle kåringer skal det gis muligheter til kjøreprøve for de utstillerne som ønsker dette. Resultatet av en slik kjøreprøve skal anføres i protokollen.

Kvoter:

Bedekningskvoten i begge land - uavhengig av bedekningsmåte, er 80 samt ytterlige 30 som er eksklusivt for det andre landets hopper. Kvoten beregnes ut i fra hingstens oppstallingsland.

Bruk av egen hingst:

Det er tillatt å bruke egen hingst (ikke kåret) på inntil to egne hopper pr. sesong/år under forutsetning at:

Hoppene skal ha samme eierforhold som hingsten og alle må være i samme eie f.o.m. 31. desember før bedekningsåret og t.o.m. dagen for siste bedekning.

Hingsten er funnet fri for diskvalifiserende lidelser før bedekning i henhold til ovennevnte defekter og sykdommer.

Røntgenbildene skal avleses av veterinær som er medlem i kåringsnemnden.

Hingsten skal være tre år eller eldre ved bedekning

Vektlegging av egenskaper:

Prestasjon, avstamning og holdbarhet skal telle 80%.

Eksteriør (der rasetypen er viktig), håndterbarhet og lynne skal telle 20%.

Rapportering:

Springsedler/bedekningsrapporter skal sendes til sentralforbundet i hingstens oppstallingsland. Sentralforbundet skal videregående informasjon til det andre landet.

Vedlegg C

Samarbeid om forskning og utvikling

Avlsindeks og eventuelle endringer skal baseres på forskningsresultat.

Nåværende BLUP-indeks gjelder inntil videre.

En felles forskningsgruppe oppnevnes av sentralforbundene med mandat til å komme med forslag til hvordan avlsindeksen kan utvikles samt spørsmål som henger sammen med kaldblodshestens utvikling som konkurranseindivid. Her skal i særlig grad hensyntas rasetype, innavl og sunnhet.

Sentralforbundene utarbeider i fellesskap regler for forskningsgruppen når det gjelder sammensetning, arbeidsmåte, ressurser og rapportering. Behandling av spørsmål rundt avkomsvurdering og vektlegging av egenskaper skal ha prioritet.

Forskningsgruppen bør påbegynne sitt arbeide i løpet av år 2000.

Vedlegg D

Konkurranssevirkosomhet

Alle kaldblodsløp skal være åpne for både norske og svenske kaldblodstravere. Unntaket er nasjonalt mesterskap i de respektive land samt løp der hester tas ut til å representere de respektive lands sentralforbund (for eksempel landskamp).

De respektive sentralforbund skal ha fortløpende kontakt for å forenkle og videreutvikle konkurranseutveksling samt å forenkle alle grensepassering (bl.a med krav om helseattest). I tillegg skal også sentralforbundene påse at det ikke oppstår kollisjoner i terminoppsettet for storløp.

VEDLEGG 9 INSTRUKS FOR AVLSRÅDET

Avlsrådet er et rådgivende organ i avlsfaglige saker for styret i Norsk Hestesenter. Styret kan delegerer myndighet til Avlsrådet i spesielle saker.

1. FORMÅL

Formålet er å fremme norsk hesteavl i samarbeid med de enkelte raseorganisasjoner.

2. SAMMENSETNING

Avlsrådet består av seks medlemmer og det skal ha følgende sammensetning:

- En representant for norske hesteraser (dølehest, fjordhest, nordlandshest/lyngshest)
- En representant for travrasene
- En representant for utenlandske sportshestraser/ponnier
- En representant med veterinærmedisinsk kompetanse
- En representant med fagkompetanse i husdyravl
- En av styret særskilt oppnevnt leder

Avlslederen i Norsk Hestesenter skal være sekretær for Avlsrådet.

3. OPPNEVNING

Leder, nestleder og de øvrige medlemmer med personlige varamedlemmer skal oppnevnes av styret i Norsk Hestesenter.

Medlemmenes funksjonstid skal være 2 år, men med anledning til å bli valgt på nytt.

I spesielle tilfeller kan et medlem bli fritatt for vervet før funksjonstiden er utløpt.

4. ARBEIDSOPPGAVER

Avlsplaner

- bistå avlsorganisasjonene i utarbeidelse/revidering av avlsplaner
- årlig evaluere gjeldende avlsplaner og endringsforslag fra avlsorganisasjonene
- bidra til å iverksette eller videreføre avlstiltak nedfelt i de godkjente avlsplaner
- innstille på fordeling av midler til avlstiltak i henhold til avlsplanene og innenfor de vedtatte budsjetterrammer

Øvrige arbeidsoppgaver

- samordne og kvalitetssikre regelverket for stambokføring og registrering
- ha innstillingsrett ved søknad om godkjenning av nye avlsorganisasjoner før behandling i Statens Landbrukstilsyn
- innstille ved oppnevning av kåringsnemnder. I henhold til lov om husdyravl og dens tilhørende forskrifter har lands- eller landsdelsorganisasjoner anledning til å fremme forslag.
- i henhold til forslag fra de enkelte avlsorganisasjoner og gjeldene avlsplaner foreslå det totale avlsbudsjett for kommende år ved NHS
- samarbeide med samtlige godkjente avlsorganisasjoner ved bl.a. minst ett møte årlig
- behandle andre saker som blir pålagt av styret

5. INNKALLING

Avlsrådet skal ha møter så ofte de finner det nødvendig og minst 2 ganger per år. Leder innkaller til møter. Avlsrådet er beslutningsdyktig når minst 3 medlemmer er til stede.

6. VEDTAK OG REFERAT

Alle vedtak fattes med simpelt flertall. Ved stemmelikhet teller lederens stemme dobbelt.

Det skal føres møteprotokoll fra alle møter. Avskrift av møteprotokollen skal sendes medlemmene av Avlsrådet, styremedlemmene i Norsk Hestesenter og alle stiftelsesorganisasjonene.

7. BEHANDLING AV ANKESAKER

Alle vedtak som fattes av Avlsrådet kan ankes inn for styret i Norsk Hestesenter. Avgjørelsen i styret er endelig.

Opprinnelig instruks vedtatt 27. juni 1991, revidert 13. desember 1993, 25. juni 1996 og 5. desember 02.